

Prof. dr hab. Radosław Fiedler
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**Ocena osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój
dyscypliny nauk o polityce i administracji**

Sylwetka habilitanta

Dr Wojciech Grabowski legitymuje się tytułem zawodowym magistra politologii w zakresie specjalności samorządowo-ustrojowej uzyskanym w 2006 r. w Instytucie Politologii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (specjalność: samorządowo-ustrojowa). W latach 2007-2011 kontynuował kształcenie na poziomie studiów doktoranckich. W dniu 25 stycznia 2012 r. Rada Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego nadała Habilitantowi stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie publicznie obronionej rozprawy doktorskiej pt. „Fundamentalizm muzułmański na Bliskim Wschodzie na przełomie XX i XXI wieku. Płaszczyzna polityczna, społeczna i zbrojna”, która powstała pod kierunkiem prof. dr hab. Marka Malinowskiego. Rozprawa doktorska została opublikowana nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Gdańskiego: „Fundamentalizm muzułmański na Bliskim Wschodzie” (Gdańsk 2013 r. ss. 185) recenzentem wydawniczym był prof. Marek Dziekan

Habilitant w okresie studiów doktoranckich aktywnie uczestniczył w życiu naukowym w Instytucie Politologii Uniwersytetu Gdańskiego. Rezultaty Jego badań zaprezentował w formie referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych, których efektem są opublikowane artykuły, rozdziały w pracach zbiorowych, które ukazały się przed uzyskaniem stopnia naukowego.

W 2014 r. odbył także kurs języka arabskiego w Centrum Języków Obcych *Astar* w Gdańsku.

Analiza dotychczasowych osiągnięć dr W. Grabowskiego pozwala stwierdzić, że ma On bardzo dobre przygotowanie do pracy naukowej. Potwierdzają to rezultaty Jego liczne aktywności

naukowo-badawcze. Niewątpliwie, ukończone studia i uczestnictwo w badaniach naukowych, rozwój zainteresowań naukowych od badania fundamentalizmu religijnego po regionalizm na Bliskim Wschodzie, umożliwiły rozwinięcie predyspozycji do badania zjawisk i procesów wpisujących się w dyscyplinę nauki o polityce i administracji, a szczególności nauki o stosunkach międzynarodowych ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki stosunków regionalnych i międzynarodowych na Bliskim Wschodzie i w subregionie Zatoki Perskiej.

II Osiągnięcie naukowe będące podstawą wniosku o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

Osiągnięciem naukowym, które Habilitant wskazał jako podstawę wniosku o najwyższy stopień naukowy jest cykl publikacji pt. *Współpraca regionalna państw autorytarnych: studium przypadku arabskich państw Bliskiego Wschodu*. Częściami składowymi osiągnięcia są: (1) monografia pt. *Współpraca regionalna państw autorytarnych: studium przypadku arabskich państw Bliskiego Wschodu*, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Gdańskiego w 2020 r. oraz (2) 19 publikacji, poświęconych współpracy państw Bliskiego Wschodu, zarówno bilateralnej (zwłaszcza państw arabskich z Iranem oraz z USA), jak i multilateralnej (zwłaszcza Rada Współpracy Arabskich Państw Zatoki), na które składają się: monografia w języku polskim; dwie redakcje naukowe recenzowanych prac zbiorowych w języku angielskim; dziewięć rozdziałów w recenzowanych pracach zbiorowych (w tym 4 w języku angielskim); osiem artykułów w czasopismach naukowych (w tym 6 w języku angielskim). Należy podkreślić, że Habilitant publikował także w prestiżowych wydawnictwach międzynarodowych.

Wszystkie publikacje zaliczone do cyklu całkowicie spełniają wymagania stawiane pracom naukowym, a podniesiona w nich problematyka związana jest z tytułem osiągnięcia naukowego. Dlatego też, przedłożone osiągnięcie uznaję za w pełni wystarczające pod względem ilościowym do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Mechanizmy i formy współpracy regionalnej między arabskimi państwami autorytarnymi na Bliskim Wschodzie to niewątpliwie ważny przedmiot zainteresowania w naukach o stosunkach międzynarodowych w ramach dyscypliny nauk o polityce i administracji. Habilitant szczególnie dużo uwagi poświęcił analizie organizacji regionalnej – Radzie Współpracy Arabskich Państw Zatoki, w skład której wchodzi: Arabia Saudyjska, Bahrajn, Katar, Kuwejt, Oman, Zjednoczone

Emiraty Arabskie. Habilitant ukazuje przyczyny powstania rozwój tej organizacji, jak również jej osiągnięcia i niepowodzenia na polu integracji stanowiący kluczowy obszar Jego badań.

Istotnym obszarem badań Habilitanta pokazanie korelacji pomiędzy reżimem politycznym a procesami współpracy regionalnej pomiędzy państwami autorytarnymi na Bliskim Wschodzie. To zagadnienie zostało w różnych aspektach: teoretyczne podejścia w odniesieniu do współpracy regionalnej, koncepcji regionalizmu jako instrumentu polityki zagranicznej państwa oraz kwestia autorytaryzmu i homogeniczności ustrojowej oraz studiów przypadku takich jak Liga Państw Arabskich, Rada Współpracy Państw Zatoki czy Arabskiej Unii Maghrebu.

Z uznaniem odnoszę się do wyborów dokonanych przez Habilitanta. Słusznie zwraca uwagę, że Bliski Wschód przez lata odstawał pod względem współpracy regionalnej. Trend ten jednak w ostatnich latach uległ zmianie ze względu na wzrost znaczenia regionalizmu i rosnące zainteresowanie tym zjawiskiem. Habilitant trafnie podkreśla, że dzięki studiom nad regionalizmem można określić hierarchię i porządek międzynarodowy, problemy lokalne poszczególnych regionów, relacje pomiędzy państwami w regionie czy wreszcie politykę mocarstw wobec danego regionu.

Wszystkie prace zaliczone do osiągnięcia naukowego mają prawidłową konstrukcję. Habilitant sprawnie porusza się w kontekstach teoretycznych, stosuje własną siatkę kategoryjną, a także dba o zdefiniowanie istotnych kwestii poruszanych w publikacjach. Walorem badań Habilitanta jest znakomita orientacja i krytyczne odniesienie się do istniejącej literatury przedmiotu oraz prawidłowo stosowana metodologia. Analizując poszczególne teksty można zauważyć, że Habilitant rozpoczynał swoje rozważania od określenia celu badań oraz pytań badawczych, ram teoretycznych, w których porusza się Habilitant. Analizy zakończone się przekonywającymi wnioskami i ocenami.

Szczególne miejsce w ocenianej części dorobku zajmuje monografia *Współpraca regionalna państw autorytarnych: studium przypadku arabskich państw Bliskiego Wschodu*. Wartością tego ujęcia jest kompleksowe ukazanie badań nad Radą Współpracy Arabskich Państw Zatoki, Ligii Państw Arabskich oraz Arabskiej Unii Maghrebu. Habilitant słusznie podkreśla, że spośród przywołanych instytucji regionalnych największe sukcesy na polu integracji na Bliskim Wschodzie osiągnęła Rada Współpracy Arabskich Państw Zatoki. Ta ostatnia regionalna organizacja stanowiła główny przedmiot badań, w Jego publikacjach po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Na początku drugiej dekady XXI w. Rada

Współpracy Arabskich Państw Zatoki, jak również jej państwa członkowskie, odegrały ważną rolę w trakcie Arabskiej Wiosny.

W jaki sposób reżim autorytarny wpływa na współpracę regionalną? Na tak postawione pytanie badawcze Habilitant w przekonujący sposób odpowiada w swoich publikacjach. Słusznie diagnozuje, że reżimy autorytarne charakteryzują się częstym odwoływaniem się do środków przymusu, inwestowaniem w sektor bezpieczeństwa, rządami patrymonialnymi i odmową dzielenia się władzą, dominacją interesu przywódcy i grupy rządzącej nad interesem społeczeństwa i regionu, ograniczonymi instytucjami społeczeństwa obywatelskiego, niską skłonnością zawierania kompromisów. Dlatego też dowodzi, że każda z tych cech przekłada się na współpracę z innymi państwami, gdyż w prowadzonej przez reżimy autorytarne w polityce zagranicznej przeważają ograniczone zaufanie, chęć dominacji, odwoływanie się do środków potęgi twardej, obawy o ograniczenie suwerenności i niedopuszczanie do władzy obywateli i instytucji obywatelskich, które mogą wewnątrznie zdestabilizować system władzy. W tym kontekście, Habilitant na egzemplifikacji Ligi Państw Arabskich czy Rady Współpracy Arabskich Państw Zatoki, Habilitant podkreślił, że cele tych organizacji zdominowane są przez interesy państw członkowskich, a ich najważniejszą motywacją jest zachowanie ciągłości władzy i politycznego oraz regionalnego *status quo*. Dlatego powyższe organizacje są przede wszystkim instrumentami utrwalającymi istniejący porządek polityczny, a także służą ambitnym celom politycznym poszczególnych autokratów jak np. saudyjskiego następcy tronu - Muhammeda Ibn Salmana. Nie dziwi właściwa ocena Habilitanta, a mianowicie, że organizacje na Bliskim Wschodzie nie są w stanie samodzielnie promować bardziej zaawansowanej regionalnej współpracy - dlatego, że nie w przeciwieństwie do europejskiego regionalizmu, bliskowschodnie reżimy autorytarne nie zamierzały scedować części swoich prerogatyw organizacjom regionalnym i traktują je głównie jako użyteczne forum do realizacji własnych celów politycznych i utrwalenia *status quo*.

Habilitant wskazuje czynniki prowadzące do osłabienia, a nawet rozpadu Rady Współpracy Arabskich Państw Zatoki zarówno w monografii *Współpraca regionalna państw autorytarnych: studium przypadku arabskich państw Bliskiego Wschodu* (s. 159-169), a także w artykułach składających się na tytuł naukowy m.in. w: *Political regime type and regional cooperation – a case study of Arab states*, „Przegląd Strategiczny” 2020, Nr 13, ss. 199-213, *Modus operandi of Qatar resistance policy against ‘Anti-*

Terror Quartet: Why sanctions have failed?, „Politeja” 2020, Nr. 1(64), ss. 313-336, *Military cooperation in the Gulf Cooperation Council*, w: *Security and insecurity in the Middle East*, I. El-Anis, N. Underhill, S. Joharchi (red.), Cambridge Scholars Publishing, Cambridge 2018, ss. 77-92; *The Muslim Brotherhood and the crisis in the GCC: roots, issues and implications*, „Stosunki Międzynarodowe – International Relations” 2016. Pewien niedosyt pozostawiają w analizach Habilitanta kwestie wynikające z instrumentalizowania i zdominowania RWAPZ przez Królestwo Arabii Saudyjskiej, skutkiem czego jest poważny kryzys tej organizacji – bo została ona podporządkowana głównie ambicjom regionalnym KAS. Podważa to koncepcję współpracy pomiędzy reżimami autorytarnymi w celu zachowania ciągłości politycznej, ponieważ okazuje się, że występują pomiędzy nimi poważne różnice, a nawet konflikty wynikające z odmiennych koncepcji i realizacji polityk regionalnych, czego egzemplifikacją była blokada Kataru i mimo jej zniesienia – napięcie nadal jest widoczne, a także niekiedy odmiennie definiowane bezpieczeństwo i interesy ekonomiczne pomiędzy KAS a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Takich różnic i sporów jest znacznie więcej. Ilustracją różnic państw członków RWAPZ jest chociażby ich polityka wobec Islamskiej Republiki Iranu. Habilitant częściowo omawia ten temat w publikacji: *Relacje arabsko-irańskie w subregionie Zatoki Perskiej*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2014, Nr 3, ss. 165-182. Zabrakło wątku związanego z porozumieniem nuklearnym Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) z Iranem i jego wpływu na percepcję bezpieczeństwa m.in. przez KAS. Stanowiło to główną oś niezgody pomiędzy administracją Obamy a KAS, a nieformalnym sojusznikiem Rijadu w tej kwestii był Izrael – zajmując stanowisko, że po porozumieniu nuklearnym, Iran miał większe środki i możliwości do wspierania destabilizacji regionu wymierzonego w interesy obydwu państw. Ponadto osobnym wątkiem jedynie zasygnalizowanym w jednej z publikacji powinna być pogłębiona analiza relacji Iranu z monarchiami arabskimi, które są złożone ze względu także na różnice w podejściach wobec Teheranu spośród państw należących do RWAPZ.

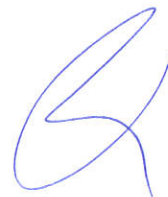
Kolejną kwestią, która powinna zostać rozwinięta w późniejszym etapie badań, odnosi się do polityki USA wobec RWAPZ. Chociaż Habilitant opublikował rozdział *United States policy towards the Gulf Cooperation Council states*, w: *Political dilemmas of the Arab and Muslim world*, R. Ożarowski, W. Grabowski (red.), Wydawnictwo Rambler, Warszawa 2017, ss. 127-142, wątek mógłby zostać nieco rozwinięty – przede wszystkim brakuje analizy polityki administracji Trumpa wobec KAS i szczególnych relacji prezydenta z następcą tronu, czego przykładem było

wyciszenie zabójstwa Jamala Ahmada Khashoggiego, a także decyzja prezydenta podjęta w maju 2018 r. o jednostronnym wycofaniu USA z JCPOA, co było spełnieniem głównego postulatu Rijadu, nie mówiąc o przemilczaniu we wzajemnych relacjach eskalacji konfliktu jemeńskiego i pogłębiającego się kryzysu humanitarnego.

Należy podkreślić, że Habilitant z wielkim powodzeniem starał się ukazać złożoność sytuacji politycznej na Bliskim Wschodzie i omówił przesłanki polityki wewnętrznej reżimów autorytarnych i instrumentalizacji do realizacji własnych celów politycznych związanych z utrzymaniem, a nawet umocnieniem autorytarnego reżimu politycznego. Zdaję sobie sprawę, że zdanie ukazania złożoności i dynamiki stosunków jest niezwykle trudnym zadaniem, szczególnie za względu na niezwykle dynamikę w regionie Bliskiego Wschodu. Habilitantowi udało się przekonująco uargumentować - dlaczego te organizacje nie funkcjonują prawidłowo, a w szczególności RWAPZ zagrożony jest w kryzysie. Do pełniejszego obrazu należałoby w kolejnych latach można zwrócić uwagę na dynamikę uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności kluczowych aktorów zewnętrznych jak USA, Federacja Rosyjska oraz ChRL, których wieloaspektowa aktywność może wpływać negatywnie bądź pozytywnie na bliskowschodni regionalizm. Ponadto kolejnym nie mniej istotnym wątkiem powinna być bardziej dogłębna analiza polityk kluczowych aktorów regionalnych jak np. Turcji czy Iranu, od ułożenia relacji z tymi państwami uzależniona zapewne zostanie efektywność współpracy regionalnej. Trwająca od wielu lat wojna Jemenie dowodzi, że być może rozwiązaniem tego konfliktu powinny być zaangażowane mocarstwa regionalnego jak Iran, a zatem wypracowanie współpracy pomiędzy Rijadem a Teheranem może także pozytywnie wpłynąć na rozwój RWAPZ.

Należy podkreślić, że z lektury ocenianych tekstów wynika, że w postępowaniu badawczym Habilitant korzystał z metodologii właściwej dla nauk społecznych. Dużą rolę odegrały także metody analizy systemowej, instytucjonalno-prawnej, porównawczej i analizy przypadku. Z technik badawczych szczególną rolę odegrała analiza źródeł i opracowań, a także rozmowy eksperckie w badaczami z Centrum Studiów nad Zatoką Perską na Uniwersytecie Katarskim, Fundacji Króla Fajsała w Rijadzie oraz Uniwersytetu Allameh Tabataba'i w Teheranie. Godnym podkreślenia jest świadomość teoretyczna Habilitanta, bowiem w publikacjach krytycznie odnosi się do teorii reprezentatywnych dla nauki o stosunkach międzynarodowych, a także zaproponował nowe podejście teoretyczne w odniesieniu do regionalizmu w kontekście współpracy państw autorytarnych na Bliskim Wschodzie. Należy podkreślić, że Habilitant wiele

artykułów i rozdziałów w monografiach opublikował w języku angielskim, także w prestiżowych wydawnictwach i czasopismach naukowych, co także gruntuje rozpoznawalność międzynarodową badacza.

Rozważania Habilitanta oparte zostały na bazie, na którą składały się liczne źródła, monografie, rozdziały w nich zamieszczone, artykuły w czasopismach naukowych, wywiady z ekspertami oraz teksty, analizy czy komentarze opublikowane na witrynach internetowych ośrodków naukowych i think- tanków zajmujących problematyką Bliskiego Wschodu z szczególnym uwzględnieniem organizacji regionalnych.

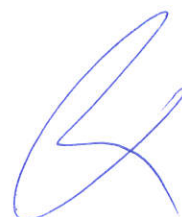
Na podstawie przeprowadzonych badań, Habilitant sformułował cele, pytania, a także hipotezy badawcze, a także zaprezentował wiele istotnych dla naukowego poznania ocen i wniosków. Habilitanta cechuje dojrzałość metodologiczna, że każda z publikacji spełnia wymogi tekstu naukowego i krytycznego odniesienia się do literatury przedmiotu. Podsumowując stwierdzam, że:

a). prace składające się na ocenianie osiągnięcie naukowe są najbardziej naukowo dojrzałymi opracowaniami w dorobku Habilitanta. Potwierdzeniem tego są ukazane w nich analizy, oceny i przekonujące wnioski. Warto podkreślić, że Habilitanta cechuje wysoka jakość prowadzonych badań i jeśli w innych przypadkach można mówić o ewolucji i coraz większej jakości tekstów naukowych, w tym przypadku należy stwierdzić, przedstawione do oceny także pozostałe teksty są dowodzą ukształtowanego warsztatu badawczego.

b). wiele przedstawionych spostrzeżeń należy uznać za bardzo trafne. Chociaż nie zawsze stanowią Jego naukowe odkrycie, to szczególnie cenne jest to, iż dochodzi On do nich w drodze pogłębionej analizy prezentowanych złożonych i wieloaspektowych zagadnień związanych z uwarunkowaniami współpracy regionalnej państw autorytarnych na Bliskim Wschodzie. Jego wkładem do naukowego poznania jest uchwycenie zarówno teoretycznych jak i praktycznych aspektów współpracy regionalnej państw autorytarnych na Bliskim Wschodzie;

c). należy podkreślić, że wszystkie prace zostały napisane w sposób interesujący i przystępny nawet dla czytelnika mniej zorientowanego w ukazywanej tematyce;

d). wartość publikacji podnosi prawidłowe korzystanie z terminologii, w także zaproponowanie nowego podejścia terminologicznego do opisywanych zagadnień, nie mówiąc prawidłowo stosowanej metodologii i podejść teoretycznych charakteryzujących nauki o stosunkach międzynarodowych:

e). każda z prac Habilitanta w istotny sposób przyczynia się do poznania złożonych uwarunkowań współpracy regionalnej na Bliskim Wschodzie.

Na podstawie lektury ocenianego cyklu publikacji stwierdzam, że Habilitant ma wysoko rozwinięty warsztat badacza i świadomość metodologiczno-teoretyczną. Świadczy o niej umiejętność syntezy i formułowania wniosków. Tezy, którymi kończy On swoje rozważania uznaję za prawidłowe i uzasadnione wynikami przeprowadzonych badań.

Do osiągnięć Habilitanta, które przyczyniły się do rozwoju naukowego poznania, a przede wszystkim dyscypliny nauki o polityce zaliczam m.in.:

- Wykazania i przydatności metod i technik badawczych w naukowym poznawaniu zagadnienia współpracy regionalnej państw arabskich analizowanej z perspektywy regionalizmu i określonego typu reżimu politycznego.
- Homogeniczność ustrojowa nie gwarantuje efektywnej współpracy regionalnej, ale jej brak znacznie ją utrudnia.
- Arabska Wiosna dowiodła, że reżimy autorytarne wykorzystują instytucje organizacji regionalnych i subregionalnych, aby zapewnić sobie bezpieczeństwo i przetrwanie. Przekonywające uzasadnienie, że organizacje arabskie nie zostały stworzone do poprawy sytuacji mieszkańców regionu, lecz przede wszystkim dla poprawy bezpieczeństwa i legitymizacji rządzących.

Wyżej wymienione tezy oraz inne, których nie przytoczyłem, jakie w ocenianym cyklu zostały sformułowane, uznaję za trafne i przekonująco uargumentowane.

Oceniany cykl publikacji stanowiący wskazane przez Habilitanta osiągnięcie naukowe, napisany został w wykorzystaniem kategorii i metodologii właściwych dla dziedziny nauk społecznych, a przede wszystkim w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że może być podstawą wniosku o nadanie kolejnego stopnia naukowego w zakresie tej dyscypliny.

III Pozostałe obszary zainteresowań naukowych i osiągnięcia w tym zakresie

Poza publikacjami składającymi się na osiągnięcie naukowe, Habilitant w latach 2012-2020 opublikował jeszcze 9 publikacji naukowych na które składają się: jedna monografia, pięć artykułów w czasopismach naukowych, w tym jeden w języku angielskim; dwa rozdziały w recenzowanych pracach zbiorowych oraz dodatkowo jedna ekspertyza. Poza tematyką wskazaną jako główne osiągnięcie badawcze po 2012 r., moja praca naukowa dotyczyła przede wszystkim następujących obszarów badawczych:

- Terroryzmu międzynarodowego, szczególnie w odniesieniu do regionu Bliskiego Wschodu;
- Fundamentalizmu muzułmańskiego na Bliskim Wschodzie;
- Społeczeństwa obywatelskiego na Bliskim Wschodzie;
- Państw upadłych na Bliskim Wschodzie.

Wszystkie teksty zaliczone do tej części dorobku napisano prawidłowo pod względem metodologicznym i merytorycznym. Rozpoczynają się od zakreslenia problemu, określenia pytań badawczych i podstaw teoretycznych podjętych rozważań zakończone są interesującymi poznawczo wnioskami. Prace oparte są na zróżnicowanych źródłach i opracowaniach także anglojęzycznych, często prowadziły Autora do podjęcia próby prognozy czynników stabilizacji jak i destabilizacji na Bliskim Wschodzie. Wszystkie publikacje mieszczą się w polu badawczym dyscypliny nauk o polityce i administracji.

Stwierdzam, iż osiągnięcia naukowo-badawcze dr Wojciecha Grabowskiego, pod względem ilościowym i jakościowym spełniają wymagania stawiane osobom ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Niewątpliwie przyczyniły się one do rozwoju nauk o stosunkach międzynarodowych, pozostającą ważną subdyscypliną nauk o polityce i administracji.

IV Indeks Hirscha

Wg Harzing's Publish Or Perish indeks Hirscha dla Habilitanta wynosi 2, co uznaję – biorąc pod uwagę warunki do prowadzenia badań naukowych i publikowania, jakie może zapewnić polska uczelnia – za wyniki na poziomie niezbędnego minimum.

V Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Habilitant był wykonawcą i koordynatorem w następujących w krajowych projektach badawczych: jako wykonawca w 2013 r. w projekcie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) uzyskanym przez Polski Instytut Studiów Międzynarodowych w ramach grantu *Nauka na rzecz Pokoju i Bezpieczeństwa (Science for Peace and Security)*; w 2016 r. był wykonawcą w ramach projektu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP koordynowanym Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych zatytułowanego *Studia nad współczesną Polską i Europą Środkową*. W latach 2008-2017 kierował aktywnością naukową w ramach grantu dla Młodych Naukowców na Uniwersytecie Gdańskim.

Tematyka badań, staży naukowych oraz publikacji miała charakter politologiczny i mieściła się w ramach Jego naukowych zainteresowań. Natomiast nie ma informacji na temat pozyskiwania innych zewnętrznych środków na badania i kierowania indywidualnymi projektami badawczymi. Habilitant mając ugruntowany warsztat badawczy i rozpoznawalność w swojej specjalizacji powinien wykazać się większą aktywnością w postaci składanych wniosków jak chociażby do Narodowego Centrum Nauki m.in. w konkursie OPUS, nie wspominając o innych konkursach grantowych krajowych i zagranicznych.

VI Prezentacja wyników badań na międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych

Po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitant uczestniczył w 33 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. 17 ogólnopolskich, 8 międzynarodowych w Polsce oraz 8 poza granicami kraju tj. w Katarze, Iranie, Indiach, Wielkiej Brytanii, Republice Federalnej Niemiec, Serbii). Poza wymienionymi warsztatami w Belgradzie oraz seminarium w Iranie i Indiach, w dniach 9-10 grudnia 2018 r. Habilitant wziął udział konferencji naukowej na temat kryzysu dyplomatycznego na Uniwersytecie Katarskim w Dausze (2018). Spora aktywność konferencyjna także udział w zagranicznych konferencjach naukowych wpisywały się w Jego zainteresowania badawcze. Mogę potwierdzić, ponieważ uczestniczyłem na części konferencji z Jego udziałem. Wystąpienia dr Grabowskiego były bardzo solidnie przygotowane zarówno w języku polskim jak i angielskim spotykały się z dużym uznaniem słuchaczy i

pobudzały dyskusję naukową. Wystąpienia Habilitanta zawsze opierały się na solidnej podstawie teoretycznej i były świetnie opracowane pod względem metodologicznym i merytorycznym.

VII Osiągnięcia dydaktyczne

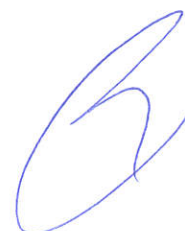
Habilitant ma spore doświadczenia dydaktyczne zajęcia na trzech kierunkach studiów: politologii, bezpieczeństwie narodowym i dyplomacji, a także prowadząc fakultet ogólnouczelniany dla studentów różnych wydziałów i kierunków. Prowadził wiele przedmiotów: *Bezpieczeństwo w regionie Bliskiego Wschodu, Subregion Zatoki Perskiej w stosunkach międzynarodowych, Terroryzm Międzynarodowy/Współczesne Zagadnienia terroryzmu/International Terrorism Savoir-vivre w dyplomacji, Przestępczość zorganizowana i terroryzm, Teorie Stosunków Międzynarodowych, Historia Stosunków Międzynarodowych, Geografia Polityczna Międzynarodowe Stosunki Polityczne, Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze, Polska w Strukturach Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Podstawowe wiadomości o islamie.* Wypromował stosunkowo niewielką liczbę 8 licencjatów oraz 1 magistra. Jedna praca licencjacka zajęła III miejsce w ogólnopolskim konkursie szefa ABW na najlepszą pracę doktorską, magisterską lub licencjacką dotyczącą bezpieczeństwa państwa (2018), a inna praca została wyróżniona przez Polskie Stowarzyszenie obrońców Życia Człowieka (2018) w II konkursie akademickim z zakresu problematyki pro-life.

W 2019 r. Habilitant otrzymał wyróżnienie dziekana za pracę naukową i dydaktyczną na rzecz Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego.

VIII Osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki

Habilitant ma także wybitne osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki i naukowej wiedzy. W ramach popularyzacji nauki przeprowadziłem wykłady na temat roli islamu w życiu politycznym i społecznym państw arabskich na Bliskim Wschodzie oraz z zakresu problematyki terroryzmu międzynarodowego

Publikacja *Fundamentalizm muzułmański na Bliskim Wschodzie* jest zamieszczana w sylabusach do przedmiotów, wykładanych na kierunkach politologia i stosunki międzynarodowe prowadzonych m.in. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytecie Łódzkim.

Habilitant wielokrotnie został poproszony do komentarza eksperckiego do polskich mediów (Polskie Radio, Radio Gdańsk, TVN24, Gazeta Wyborcza, portal Onet.pl oraz Gosc.pl) oraz zagranicznych (portal *InsideArabia*, *Mahr News Agency*).

Artykuły autorstwa Habilitanta są cytowane w polsko i anglojęzycznej Wikipedii (hasło: *Islamizm*, cyt. W. Grabowski, *Hizb ut-Tahrir – between violence and politics* w: *Ewolucja terroryzmu na przełomie XX i XXI wieku*, M. Malinowski, R. Ożarowski, W. Grabowski (red.), Gdańsk 2009, s. 369-377; hasło: *Shia Islam in Saudi Arabia*, cyt. W. Grabowski, *Sectarianism as a factor shaping Persian Gulf security*, „International Studies”, Vol. 52, No. 1-4, ss. 1-11.). Dr Wojciech Grabowski jest rozpoznawalnym i cenionym badaczem docierającym dzięki sporej aktywności popularyzacyjnej do bardzo szerokiego grona odbiorców w kraju i za granicą.

IX Staże w zagranicznych ośrodkach naukowych

Habilitant ma znaczące osiągnięcia we współpracy z zagranicznymi ośrodkami Naukowymi w szczególności w Indiach i w regionie Bliskiego Wschodu. Na uwagę zasługuje staż badawczy w 2016 r. i cykl wykładów na Uniwersytecie Jawaharlal Nehru w New Delhi, poświęconych problematyce polskiej transformacji systemowej i polityce zagranicznej Polski (*Poland's model of transformation: Implications for New Foreign Policy of Poland*. Habilitant wziął udział w seminarium pt. *Central Europe in the Globalized World*, organizowanym przez Instytut Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Centrum Studiów Europejskich przy Szkole Studiów Międzynarodowych na Uniwersytecie Jawaharlal Nehru na którym przedstawił analizę stosunków międzynarodowych w Europie Środkowej i Wschodniej po 1989 r. (*International relations in the Central and Eastern Europe – reassessment and its implications*). Rezultatem stażu była publikacja w wydawanym przez SAGE czasopiśmie naukowym „International Studies” pt. *Sectarianism as a factor shaping Persian Gulf security*. Istotne znaczenie dla rozwoju badań naukowych Habilitanta miał wyjazd badawczy do Kataru (9-29 września 2014 r.), Arabii Saudyjskiej (3-13 września 2015) i Iranu (23 września – 4 października 2016 r.). Oprócz wyjazdów do państw Bliskiego Wschodu Habilitant przeprowadził kwerendy biblioteczne w *School of Oriental and African Studies* (SOAS) w Londynie oraz Cambridge (2013) oraz wziął udział w konferencjach naukowych w Europie m.in. w Anglii (2016-2017), Szkocji (2017), Republice Federalnej Niemiec (2017). Rezultatem zagranicznych wizyt

badawczych oraz kwereńd bibliotecznych były publikacje w wydawnictwach jak m.in.: Cambridge Scholars Publishing.

X Osiągnięcia organizacyjne

Dr Grabowski legitymuje się również wybitnymi osiągnięciami w pracy organizacyjnej na rzecz nauki i dydaktyki. Potwierdzeniem tego jest Jego aktywny udział w pracach komitetów organizacyjnych takich jak m.in.: – „1st Conference on Arab World in the International Relations” (24 września 2015 r.) oraz „2nd Conference on Contemporary Arab and Muslim World in International Relations” (13-14 października 2016 r.), koordynatora naukowego V Konwencji Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych „Liberalizm w stosunkach międzynarodowych”, która odbyła się w Gdańsku 13 listopada 2015 r. Ponadto był koordynatorem, członkiem komitetów organizacyjnych jak i współorganizatorem kilku międzynarodowych konferencji naukowych. Funkcje, które zostały powierzone Habilitantowi były dowodem uznania dla Jego wiedzy, kompetencji i umiejętności organizacyjnych.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę ww. spostrzeżenia i oceny, stwierdzam, że Habilitant całkowicie spełnia wymogi i ma znaczące osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej, mając widoczny dorobek publikacyjny w tym w prestiżowych wydawnictwach, a także dydaktyczny, organizacyjny i w zakresie współpracy międzynarodowej i popularyzacji nauki i wyników badań naukowych. W szczególności przedstawił On interesujące i istotne dla zrozumienia stosunków międzynarodowych na Bliskim Wschodzie osiągnięcie naukowe, które oceniam jednoznacznie pozytywnie. Osiągnięcie naukowe dowodzi ukształtowanego warsztatu badawczego i potwierdza wysoką jakość prezentowanych wyników badań i stanowi znaczny wkład do naukowego poznania uwarunkowań współpracy regionalnej państw autorytarnych. Jednoznacznie stwierdzam, że osiągnięcie naukowe Habilitanta przyczynia się do rozwoju dyscypliny nauki o polityce i administracji. W związku z tym, popieram wniosek i nadanie dr Wojciechowi Granowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie dyscypliny nauki o polityce i administracji.

prof. dr hab. Radosław Fiedler

